

Leden Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. mevrouw drs. E. de Kler
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum 18-05-2020 Betreft
Briefnr. 594806 EST/HP
Inlichtingen 06 52304334

Geachte leden van de Vaste Commissie,

Op 13 mei is er een beleidsregel¹ gepubliceerd van de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media. Deze beleidsregel geeft de mogelijkheid aan scholen in het primair- en speciaal onderwijs in de G5 om vier jaar lang onbevoegden voor de klas te zetten. Dit mag dan voor 22 uur per maand of een dag in de week. Deze lessen tellen mee voor het bepalen van de onderwijstijd.² De Algemene Onderwijsbond heeft principiële bezwaren tegen deze beleidsregel en stuurt u daarom deze brief.

Deze beleidsregel degradeert het beroep leraar, brengt risico's mee voor de onderwijskwaliteit en verhult het lerarentekort, zonder de achterliggende oorzaak daarvan aan te pakken. De regel geeft veel ruimte om onbevoegden voor de klas te zetten en legt de verantwoordelijkheid voor de risico's neer bij bevoegde leraren. De bevoegde leraar blijft eindverantwoordelijk voor de individuele leerlingen en de klas. Voor het speciaal onderwijs brengt het extra risico's met zich mee vanwege de kwetsbaarheid van de leerlingen. De noodzaak van een duurzame oplossing voor het lerarentekort wordt hierdoor minder waardoor het echte probleem groter wordt.

Onderwijstijd dient gekoppeld te zijn aan bevoegde leraren

De minister wil lessen door onbevoegden gaan aanmerken als onderwijstijd. Als er onvoldoende bevoegde leraren op school zijn, kan er in onze ogen geen sprake zijn van 'onderwijstijd' voor de lessen die onbevoegd gegeven worden. Er kan hooguit sprake zijn van opvang binnen de school en verminderde onderwijstijd. Dit kan een gewenste oplossing zijn voor het opvangprobleem dat ontstaat vanwege het lerarentekort.

1 <https://zoek.officiëlebevestigingen.nl/stcrt-2020-26759.html>

2 Op grond van de Experimentenwet onderwijs wordt op twee punten afgeweken van de wet (WPO en WEC).

- Ruimte voor de inzet van andere professionals dan bevoegde leraren
- Ruimte om andere activiteiten aan te bieden binnen onderwijstijd

Op basis van het eindrapport dat in 2024 wordt opgeleverd kan worden bepaald of de uitkomsten van het experiment aanleiding geven voor wijziging van wet- en regelgeving.

Bevoegde leraren kunnen niet verantwoordelijk gesteld worden voor onbevoegd gegeven lessen

De onbevoegden dienen volgens deze beleidsregel les te geven onder verantwoordelijkheid van bevoegde leraren. De bevoegde leraren zullen naar alle waarschijnlijkheid, het is immers een noodoplossing vanwege het tekort aan leraren, geen tijd hebben om toezicht te houden op de onbevoegd gegeven lessen. Hiermee lijkt een variant op de teambevoegdheid uit het mbo zijn intrede te doen in het primair en speciaal onderwijs. Het leidt onherroepelijk tot een verhoging van werkdruk bij de bevoegde leraren en verlies van onderwijskwaliteit. Beide verhogen het risico op uitval van bevoegde leraren, waarmee het daadwerkelijke probleem verder toeneemt.

Extra risico's voor het speciaal onderwijs

Leerlingen in het speciaal onderwijs zijn extra kwetsbaar. Naast een bevoegdheid voor het primair onderwijs is een specialisatie voor deze doelgroep, bijvoorbeeld via een speciale master, daarom zeer gewenst. In het kader van de huidige bevoegdheidendiscussie wordt zelfs gesproken over de optie om een aparte bevoegdheid voor het speciaal onderwijs in het leven te roepen. Dit is iets dat onze achterban ook in grote mate ondersteunt. Gezien de kwetsbaarheid van de leerlingen in het speciaal onderwijs, kan het niet zo zijn dat onbevoegden, zonder direct toezicht, de onderwijstijd gaan invullen. Dit brengt niet alleen risico's met zich mee voor de onderwijskwaliteit, maar tevens voor het welzijn van deze leerlingen.

Onderwijskwaliteit monitoren

Aangegeven wordt dat een onafhankelijk, nog nader te bepalen, onderzoeksbureau dit experiment van vier jaar gaat monitoren. Experimenten met onderwijskwaliteit en welzijn van leerlingen dient te allen tijden zorgvuldig te worden gemonitord door de Onderwijsinspectie. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat de onderwijskwaliteit achteruit gaat bij onbevoegd gegeven lessen. Bovendien brengt deze werkwijze met zich mee dat de ruimtes voor onbevoegd lesgeven steeds verder worden opgerekt. Over vier jaar is het lerarentekort immers zeker niet opgelost, dus zullen partijen pleiten voor het voorzetten van onbevoegd lesgeven en wellicht het verder uitbreiden daarvan. Dit ongeacht alle risico's. Daarnaast staat de looptijd en omvang van dit experiment staat niet in verhouding tot het risico dat gelopen wordt op de onderwijskwaliteit.

Medezeggenschap onder druk

Op dit moment wordt er veel van de medezeggenschap gevraagd. Nu moeten zij op korte termijn gaan besluiten of het mogelijk wordt onbevoegden voor de klas te zeggen en de invulling van de onderwijstijd te versoepelen. Naast het belang van goed onderwijs, zullen zij zeker ook de druk voelen om kinderen zo min mogelijk naar huis te sturen. Dit is een behoorlijke verantwoordelijkheid die vraagt om een gedegen voorbereiding. Het gevaar bestaat dat dit op het niveau van de GMR'en wordt getild, waarbij de MR helemaal buitenspel wordt gezet. Als vakbond vinden wij het belangrijk onze leden daar goed in te informeren. Dat is nu volstrekt onmogelijk, omdat wij overvallen worden door dit bericht.

Het beroep versterken in plaats van verzwakken

In deze tijd van coronacrisis en lerarentekort is meer dan eerder duidelijk geworden hoe belangrijk het beroep van leraar is. Het is dan ook zeer verwonderlijk dat de minister komt met een beleidsregel die eigenlijk zegt: dat beroep kan ook heel goed worden uitgeoefend door iemand die daar nooit voor geleerd heeft. De AOb had liever gezien dat de minister met gerichte ideeën kwam om het beroep te versterken, in plaats van te verzwakken.

Het feit dat dit via beleidsregel wordt geregeld in deze tijd lijkt erop dat dit er snel doorgedrukt is, terwijl iedereen in het onderwijsveld druk is met het inrichten van onderwijs in coronatijd. Wij vinden het ongepast en hopen dat de minister deze

beleidsregel terugtrekt en alsnog op een ordentelijke manier met partijen om tafel gaat om afspraken te maken over verbeteringen in het bevoegdheidsstelsel en het lerarentekort. Wij sluiten graag bij deze overleggen aan, als wij daarnaast ook in de mogelijkheid gesteld worden de belangen van onze leden te vertegenwoordigen.

Wij hopen van harte dat u als Tweede Kamer onze zorgen deelt en uit. Uiteraard zijn wij altijd bereid nadere toelichting te geven.

Met vriendelijke groet,

Eugenie Stolk,
voorzitter AOb